

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

IV. De præcepto dandi Eleemosynam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

dare, nudos operire, captivos redimere, ægrotos visitare, peregrinos hospitio suscipere, mortuos sepelire. De quibus omnibus fit mentio *Matth. cap. 25.* atque extant plurimi alij textus S. Scripturæ passim occurrentes, & loquitur ille vulgaris versiculus:

Visito, poto, cibo, redimo, tego, colligo, condo.

32. Opera Misericordiæ spiritualia, seu quæ ad animum referuntur, sunt itidem septem; videlicet, Peccantes corrigere, ignorantem docere, dubitantibus rectè consulere, pro salute proximorum, consolari mæstos, improborum injurias patienter ferre, aliorum offensam remittere. Et de his loquitur alter vulgaris versiculus, sub ly *consule etiam docere* complectens, dum habet:

Consule, castiga, solare, remitte, ser, ora.

33. Cæterum dimissis alijs actibus Charitatis, utpote de quibus minor est difficultas, Theologi potissimum bina opera Misericordiæ examinare solent, videlicet largitionem Eleemosynæ, per quam pleraque opera Misericordiæ corporalis exercentur, & Correctionem fraternam: unde de his, eorumque obligatione, speciales Quæstiones instituentur.

Et spiritualia, quæ?

Ex ijs duobus præcipue examinantur à Theologis.

QUÆSTIO IV.

De Præcepto dandi Eleemosynam.

34. **A**dvertendum, quòd *Eleemosyna* generalissimè accepta communiter definiatur, quòd sit alienæ miseriæ sublevatio. Et hoc modo Eleemosyna tam latè patet, quàm latè sese extendunt miseriæ, quibus creatura rationalis est subiecta; sicque Eleemosyna complectitur sub se omnia opera Misericordiæ, tam corporalia, quàm spiritualia. Magis tamen ad propositum, Eleemosyna accipitur pro opere Misericordiæ corporali; estque opus, quo aliquid ex compassione propter Deum indigenti datur. Unde Eleemosyna est actus externus virtutis Misericordiæ, quatenus procedit ex motivo sublevandi miseriam proximi; quamvis etiam esse possit actus Charitatis, si fiat ob amorem Dei.

Eleemosyna, quid?

35. **CONCL. I.** Eleemosyna quandoque est in præcepto, tenemurque sub peccato mortali aliquando per Eleemosynam succurrere proximo. Ita omnes Catholici. Patet id ex S. Scriptura,

Eleemosyna quandoque est de præcepto.

ut Ecclesiastici 4. *Eleemosynam pauperis ne defraudes.* Item Luc. 21. *Veruntamen quod superest, date Eleemosynam,* & alibi. Et quidem Eleemosynam corporalem non tantum sub consilio, sed quandoque cadere sub præcepto, patet ex illo Matth. 25. *Discedite à me maledicti in ignem aeternum: esurivi enim, & non dedistis mihi manducare &c.* Siquidem nullus damnatur ob omissionem consilij, sed solum ob violationem præcepti.

Ad obligationem dandi Eleemosynam duo concurrere debent: quæ?

36. CONCL. II. Ad incurrendam obligationem dandi Eleemosynam duo concurrere debent, videlicet quod & accipiens in necessitate constitutus sit. & dans habeat bona superflua, unde dare possit Eleemosynam. Ita Doctores passim. Idque desumitur ex S. Scriptura clarè, ut ex illo, 1. Joan. 3. *Qui habuerit substantiam huius mundi, & viderit fratrem suum necesse habere, & clauerit viscera sua ab eo, quomodo Caritas Dei manet in eo?* Et consequenter, ut propter negatam Eleemosynam perdatur Caritas Dei, seu gracia sanctificans, requiritur, ut frater seu proximus noster habeat necessitatem; simulque nos habeamus substantiam, seu media sufficientia eum iuvandi. Idem patet ex cit. verbis Matth. 25. *Esurivi enim, & non dedistis mihi &c.*

Corollarium.

37. Infertur proinde, si quis non habeat, unde det Eleemosynam, eundem contra hoc præceptum non peccaturum: quia ad impossibile nemo obligatur. Similiter si quis habeat quidem bona plurima, sed non adsit, qui habeat veram necessitatem, non tenebitur præcepto dandi Eleemosynam. Sed mox restat difficultas, quæ necessitas proximi inducat obligationem dandi eidem Eleemosynam; & quis censeatur habere bona superflua, ita ut obligetur de ipsis dare Eleemosynam, suppositâ sibi que patet factâ verâ necessitate proximi.

Necessitas proximi triplex, extrema, gravis, & communis.

38. Pro resolutione huius Questionis necessariò est præmittendum, quod triplex possit intelligi necessitas proximi. Una extrema, cui si non succurratur, proximi vita certò, vel probabiliter periclitabitur. Altera necessitas dicitur gravis, cui si non subveniatur, proximus vitam ægrè & difficulter conservabit. Tertia necessitas est communis, & ordinaria, qualis est eorum, qui ostiatim mendicare solent.

Bona superflua naturalia, &c.

39. Deinde etiam dupliciter potest quis intelligi, habere superflua bona. Primò quidem superflua naturæ: qualia censeantur ea, quæ non sunt necessaria ad vitam suam suorumque sustentandam, sive deinde requirantur ad honestam conservatio-

tio-

tionem statûs sui, siue non. Secundò superflua statui personæ: Superflua
qualia bona consentur ea, quæ etiam non sunt necessaria ad con-
ditionem, seu statum personæ conservandum. Et hæc distinctio
ostenditur à contrario sensu: nam, ut ex terminis patet, Necessaria ad naturam dicuntur, quæ requiruntur præcisè ad vitam
conservandam. Necessaria ad statum verò, quæ ad suum, suo-
rûmque statum conservandum requiruntur. Nunc sit

40. CONCL. III. Tempore necessitatis, extremæ
necessitatis, extremæ
proximi,
danda est
Eleemosyna
de superfluis
naturæ sub
præcepto. Tempore necessitatis extremæ proximi, danda est Eleemosyna de superfluis naturæ sub præcepto. Eleemosyna est danda sub præcepto de superfluis naturæ proximi, si id fieri possit sine gravi dispendio proprii statûs. Ita communis, & certissimum asserit Joannes Cardenas, ad Proposit. 12. Innocentij XI. n. 9. Et hoc quidem clarè desumitur ex hætenus citatis, aliisque pluribus textibus Sacræ Scripturæ. Accedit ratio: quia ordine Charitatis, per se loquendo, præferenda est vita proximi decentiæ statûs nostri. Hinc S. Ambrosius, relatus e. Pasce. dist. 86. sic ait: *Pasce fame morientem: quisquis enim pascendo hominem servare poteras, si non pavisti, occidisti.*

41. Dicitur, *maximè si id fieri possit sine gravi dispendio proprii statûs.* Quia in primis cessat hæc obligatio, quando quis non potest succurrere proximo, nisi cum plena everfione sui statûs: tum quia Charitas non obligat respectu proximi cum detrimento proprio respectivè gravi: tum etiam, quia utilius est Reipublicæ, Nobilem retinere statum suum, quam quòd privatus pauper vitam, alioquin ad breve tempus duraturam, non tam citò finiat, prout argumentatur Herincx disp. 12. quæst. 3. n. 46. Deinde, nemo tenetur pauperi magnam dare quantitatem pecuniæ ad emendâ exquisitissimam medicinam ipsi necessariam, sed sufficit adhibere media communia. Layman lib. 2. tract. 3. cap. 6. n. 4. Sà. Eleemosyna, n. 4. & alij. Insuper cessat isthæc obligatio, si tibi constet, quòd ab alio juvandus sit pauper; nam tunc is non censetur esse in extrema necessitate.

42. CONCL. IV. De superfluis naturæ, & statûs
danda est
Eleemosyna
etiam gra-
vem neces-
sitatem pa-
tientibus, Loquendo nunc de bonis superfluis & naturæ, & statûs danda est Eleemosyna etiam gravem necessitatem patientibus, & statui personæ, conveniunt Doctores, ex eisdem dandam esse Eleemosynam non solum patientibus extremam, sed etiam gravem duntaxat necessitatem. Hinc, ut omittantur citati Sacræ Scripturæ textus, S. Ambrosius lib. 1. Officiorum, cap. 31. ait: *Grandis culpa est, si sciente te fidelis egeat: si scias enim fame laborare, arumnam pati, præsertim si mendicare erubescat.* Quibus potest

stremis verbis eos indicat, qui honestis parentibus nati sæpè graviore paupertate premuntur, dum publicè mendicare erubescunt. Et quia in nonnullorum sententia vix amplius dabatur superfluum statui, sicque præsens præceptum, dandi Eleemosynam graviter indigentibus de superfluis statui, plurimum enervabatur; jure meritiissimo Innocentius XI. inter alias sequentem, ordine 12. Propositionem damnavit: *Vix in secularibus invenies, etiam in Regibus superfluum statui. Et ita vix aliquis tenetur ad Eleemosynam, quando tenetur tantum ex superfluo statui.*

In necessitate communi tenetur quis de bonis superfluis naturæ, & statui dare Eleemosynam sub veniali. Nisi subfir ratio negandi; & quæ?

43. CONCL. V. Tandem loquendo de necessitate communi, utrum ex bonis superfluis naturæ, & statui personæ, sit sub præcepto, vel tantum de consilio, danda Eleemosyna pauperibus communem necessitatem patientibus, variant Doctores. Verùm communior & probabilior sententia ait, adesse obligationem saltem sub veniali: cum quilibet ex præcepto Charitatis teneatur subvenire proximo necessitatem patienti, si facile possit.

44. Intellige, nisi adsit ratio aliqua negandi: quia tunc nulla omnino culpa foret, negare Eleemosynam. Porro ejusmodi justa causa negandi Eleemosynam pauperibus rogantibus, inter alias censetur ea, si dives propositum habeat alijs pauperibus dandi, vel loco aut tempore opportuniore, sive pauperibus magis indigentibus. Quòd si verò abundans divitijs omnes propius pauperes à se repellat, in malo planè statu versari videtur, utpote cum divite Epulone omni Charitate Dei & proximi exutus, atque inordinato nimium amore divitiarum affectus, cum Christus dicat Matth. 6. *Non potestis Deo servire, & Mammona.* Layman *loc. cit. n. 5. & alij.*

QUÆSTIO V.

De Correctione fraterna.

Correctio proximi duplex, Judicialis, &

45. **A**Dvertendum, quòd Correctio proximi delinquentis duplex sit, una judicialis, altera fraterna. *Judicialis* dicitur illa, quæ fit à Potestate publica in bonum commune: id est, quando adhibetur remedium peccatis delinquentium à publicis Justitiæ Ministris, secundum quòd ea redundant in de-